

בלבבי משכון אבנה

נקודה

מתוך הפרשה

וילך

בפרשתן (דברים לא, יט) נאמר "ועתה כתבו לכם את השירה הזאת ולמדה את בני ישראל שימה בפייהם וגו'". הקב"ה מצווה את משה ויהושע להעביר את השירה לבני ישראל; במחשבה ("למדה"), בדיבור ("שימה בפייהם"), ובמעשה ("כיתבו"), כדי שתהיה לעד בבני ישראל. מהו השוני של השירה משאר דברי התורה, שדייקא אותה מיעד השי"ת לעדות על הברית בינו לבין עמ"י?

ביאור מורינו הרב שליט"א

ושורש כתיבת שירה זו עיין ר' יהודה בן בלעם (על אתר שבת), וז"ל, שירה זו אחת משמונה עשר הדברים שנוכרה בהם הכתיבה, הראשון בהם, עשרת הדברים וכו', עכ"ל. והרי ששורש שירה זו כתובה בעשרת הדברות, באנכי הויה, הווה תמיד. ובהתפשטותה כוללת שירה את העבר, את ההווה, ואת העתיד.

ובשירה זו נעשה חיבור תורה שבכתב "כתבו לכם" עם תורה שבע"פ "שימה בפייהם", תורה אחת תהיה לכם, סוד אור הגאולה. וזהו בחינת חיבור אור החמה עם אור הלבנה, פני משה כפני חמה, ופני יהושע כפני לבנה. וכאן כתיב "כתבו לכם", משה ויהושע יחדיו, כמ"ש ברמב"ן (על אתר), וז"ל, ע"ד הפשט, למשה ויהושע שניהם וציווה שיכתבוהו, כי רצה לעשות נביאים בחיי משה. והנה משה כתבה (תורה שבכתב), ויהושע עומד עימו וקורא (תושב"ע) ורואה (מחשבה) עכ"ל. ובדקות צירוף הכתיבה, כמ"ש בצרור המור (שם, יד), וז"ל, ואולי אע"פ שיהושע היה כותב, יהושע היה מסייען בתיקון הקלפים, או שהיה מסייען להגיה, כאילו שניהם כותבים, עכ"ל. עולה מן הדברים שתמצית מהות שירה זו, כללות הכל.

מחנה אפרים וז"ל, טנא ר"ת טעמים נקודות אתוון, עכ"ל. והתגין שיתופא דאותיות, עיין עץ חיים (ש"ה, פ"ב), ועיין מגן אברהם (טריסק, על אתר). ופרי הארץ (על אתר), ומגלה עמוקות (אמור).

הטעם שנקראת שירה - כתב הרמב"ן (דברים לא, יט), וז"ל, ויקרא - שירה, כי ישראל יאמר לה תמיד בשיר ובזמרה. וכן נכתבה השירה, כי השירים יכתבו דבר הפסק במקומות הנעימה, עכ"ל.

ומעלת שירה זו, אמרו בספרי (האזינו נג) גדולה שירה זו שיש בה עכשיו, ויש בה לשעבר, ויש בה לעתיד לבוא. ויש בה בעוה"ז, ויש בה לעוה"ב. וכתב הרמב"ן (שם, לב, ז), וז"ל, ולזה רמז הכתוב שאמר (פס' מב) "ויבוא משה וידבר את כל דברי השירה הזאת באוזני העם", הזכיר "כל", להגיד שהיא כוללת כל העתידות לנו, עכ"ל.

וכיוון שכוללת הכל, לכן גם יש ללמדה בכל לבושי הנפש; מחשבה, דיבור, ומעשה.

ובדקות כוללת את הטוב ואת הרע, וכמ"ש (פס' כא) "וענתה השירה הזאת לעד כי לא תשכח מפי זרעו" - ופרש"י וז"ל, שהתירתי בו בתוכה על כל המוצאות אותו, עכ"ל. והיינו הן טוב, והן רע. וזהו עומק השירה הזאת, שכוללת לא רק שבח והודאה, אלא אף יסורים, שכללותה יחד נאמר באופן של שירה. וכמ"ש הרמב"ן הנ"ל, ונתקיים בה מעין זמן לעת"ל, שמברכים על הרעה כשם שמברכים על הטובה, באופן של שירה ושמחה, ודו"ק.

וזהו העומק שנאמר בשירה זו, "כי לא תשכח מפי זרעו", והיינו שדבר שאינו נשכח מחמת שהוא כולל הכל. א"כ הוא חלק אף מן ההווה, ובהווה כהווה לא שייך בו שכחה. ומכח כך נזכרת כל השירה. ובעומק הנעלם, שורש שירה זו בהווה המוחלט.